І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXV. Ч. 220. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 14-го ЛИСТОПАДА 1958 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, NOVEMBER 14, 1958 No. 220. VOL. LXV

В АРГЕНТИНІ ВИЯВЛЕНО СПРОБУ ДЕРЖАВНОГО ПЕРЕВОРОТУ

Буенос Айрес. — Аргентинський уряд розкрив спробу державного перевороту, що його мав приготовляти проти д-ра Артуро Фрондізі, віце-президент Арґентини Алехандро Ґомез у змові з військовими колами. Віце-президент Ґомез був досі одним із найближчих співробітників президента Фрондізі і членом Радикальної Партії, що до неї належить теж Фрондізі. Факт існування змови виявив міністер внутрішніх справ і діючий міністер оборони Альфредо Вітольо під час пресової конференції, влаштованої для місцевих і закордонних журналістів. Учасники змови плянували усунення д-ра Фрондізі із становища президента Арґентини і встановлення військової диктатури у країні. Провід Радикальної Партії, дізнавшися про ролю Ґомеза у готуванні змови, виступив із вимогою його негайної резиґнації із посту віце-президента Арґентини і з погрозою, що коли він цього не зробить, то його усунуть із партії. Згідно із заявою міністра внутрішніх справ Альфредо Вітольо про те, що збройні сили Арґентини находяться в стані бунту, поінформував його як теж і президента д-ра Фрондізі сам Ґомез, який водночас із цим виступив з вимогою, щоб Фрондізі уступив і щоб створити уряд національної коаліції, в якому він — Ґомез — мав би зайняти становище президента. Д-р Фрондізі відмовився уступити із становища президента Арґентини і скликав засідання членів уряду, на якому поінформував усіх членів свого кабінету про готування перевороту і про вимогу Ґомеза. Члени уряду заявили своє повне довір'я і підтримку для президента Фрондізі. Так же само відмежувалися від спроби перевороту секретарі арґентинських збройних сил. Сам Ґомез, якого на засідання уряду не покликано, заперечив свою участь у змові, але водночас із цим відмовився назвати прізвища її керівників. — Проголошення урядом вийняткового стану змобілізувало проти уряду робітників, і то не тільки пероністів, але й антипероністів. Для підтримки страйку нафтових робітників у провінції Мендоза робітничі спілки проголосили 48-годинний протестаційний страйк і погрожують, що будуть боротися всіма силами і доступними їм засобами проти договорів уряду з чужоземними нафтовими й електричними компаніями. Водночас із цим робітники проголосили боротьбу за підвишку робітничих платень, які тепер дуже неспівмірні до цін, збільшених внаслідок інфляції. Кількість ув'язнених, що її попередніми днями встановляли на 700 до 1,000 осіб, має виносити, згідно з офіційними повідомленнями, 328 осіб з-поміж комуністів, пероністів і націоналістів.

Пропонує зорганізувати асамблею праці і підприємців

Вашинґтон. — І представники зорганізованого робітництва і підприємців не є вдоволені з того факту, що відносини між робітниками і працедавцями не є надто приязні, і тому обидві сторони хотіли б зближення в цій ділянці для добра економіки й добробуту в цій країні. Окремий дорадник Американської Федерації Праці — Конґресу Індустрійних Організацій Артур Дж. Ґолдберґ пропонує зорганізувати Асамблею Праці і Підприємців на взір Асамблеї Об'єднаних Націй. Ця Асамблея збиралася б на засідання періодично, була б під опікою уряду, але не була б під впливом уряду. Ґолдберґ заявив, що можна чути скарги на те, що ніби робітничі провідники бажають зробити Америку „соціялістичною". Можна чути нарікання і на те, що, мовляв, капіталісти бажають мати цю країну „фашистівською". Все це є неоправдані нарікання, і якби була асамблея, то вона спростовувала б такі нісенітниці, — твердить Ґолдберґ.

Комісія Громадянських Справ веде слідство в справі виборчих надужить в Алабамі

Вашинґтон. — Комісія Громадянських Справ повідомляє, що вона приготовляється вести слідство в справі здогадних виборчих надужить в стейті Алабама, де негритянські виборці мали бути позбавлені права голосу. Комісія має скористати з своїх прав та зажадати, щоб алабамські стейтові урядовці прислали до Вашинґтону виборчі рекорди, а комісія тоді буде вести слідство, щоб ствердити, чи дійсно деякі негритянські виборці не могли голосувати, хоч згідно з законом їм прислугувало виборче право. Переслухання в цій справі мають початися 8-го грудня в Монтґомері, Алабама. Комісія повідомляє, що ведеться слідство в справі скарги з Ню Йорку, в якій особи еспанського походження нарікають на недопущення до голосування тому, що вони не знають читати й писати по англійськи.

В АМЕРИЦІ

● **32-річна племінниця пані Ф. Д. Рузвелт, Амі Рузвелт,** розвелася з своїм чоловіком Джаном А. Ф. Вендтом. Амі Рузвелт одружилася була 6 місяців тому, але її чоловік Вендт вже під час медового місяця хотів від неї втекти. Вона живе в Денвері, Колорадо, де працює як учителька в приватній школі.

● **Коли 22-річний Вернон Бейлі** з Каламанзоо, Мишиґен, полював на качок, його мисливський собака вибіг на залізничі рейки, саме тоді, як надходив поїзд. Бейлі скочив на рейки, врятував собаку, але сам згинув під колесами паротяга.

● **11-го листопада команда армії** повідомила, що суперсонічна керована ракета „Ніке-Геркулес", після двосотого випробування, вперше поцілила рухому ціль на висоті 100,000 стіп. Ракета „Ніке Геркулес" має нищити ворожі літаки.

● **В Акроні,** Огайо, має відбутися незвичайна судова розправа. Циган Джо Купер погодився видати заміж свою 17-річну доньку Рубі Люпу за 16-річного Стіва Ніколовса, і взяв за це, циганським звичаєм 2,500 долярів, хоч знав, що його донька не житиме з нелюбим чоловіком. І справді, Рубі втекла від Стіва через 15 хвилин після шлюбу. Тепер Джо Купер відмовляється звернути гроші, за яку продав доньку. Суд має вирішити цю циганську історію.

● **Купецька Організація** передбачає, що цього року в передріздвяному періоді продадуть рекордово велику кількість товарів — на 3 до 5-ох відсотків більше як минулого року. Господарська знижка минулася, і люди будуть більше купувати, бо мають більші прибутки.

● **У вересні ц. р.** число проданих в ЗДА імпортованих авт становить 11.5 відсотка від усіх проданих авт — 36,417. Минулого року в тому самому часі продано 21,807 возів імпортованих авт. Найбільшу популярність мають у ЗДА „Фольксваґени" (5,307) і „Рено".

● **На літаку,** який летів із Сан Франсіско до Ню Йорку пані Дюйсеї народила дитину. За акушерок були стюардеса і припадковий пасажир - лікар. Літак приземлився на летовищі в Омазі, де матір із немовлям відвезено до шпиталю.

Стассен виключає Ніксона, як кандидата на президента

Гаролд Е. Стассен

Вашинґтон. — 12-го листопада колишній дорадник Айзенгавера в справах роззброєння Гаролд Е. Стассен відвідав Президента, з яким обговорював майбутнє Републіканської партії. Після цієї конференції він заявив журналістам, що його партія зможе здобути президентуру в 1960 році, якщо кандидатами на президента буде хтось із цих чотирьох осіб: Нелсон А. Рокфеллер (вибраний на губернатора Ню Йорку), секретар скарбу Роберт Б. Андерсон, секретар внутрішніх справ Фред А. Сітон або амбасадор до Об'єднаних Націй Ґенрі Кебот Ладж. Після того журналіст запитав, чи на думку Стассена, віце-президент Ричард М. Ніксон не виграв би виборів, коли б кандидував на президента, на що Стассен сказав: „Ви знаєте мою думку в цій справі, і я гадаю, що вислід цьогорічних виборів мене підтримує". Цим Стассен натякав на це, що републіканці програли вибори 4-го листопада, хоч Ніксон завзято вів виборчу кампанію. В політичних колах звертають увагу на те, що Стассен використав свій побут в Білому Домі на те, щоб скласти заяву проти віце - президента, проти якого Стассен виступав ще в 1956 році, не хотячи допустити, щоб Ніксон був назначений на кандидата на віце-президента. Пресовий секретар Білого Дому Джеймс С. Гаґерті заявив, що Стассен просив про авдієнцію в Президента, і що він говорив в своєму імені, а не в імені Президента. Голова Републіканського Крайового Комітету Мід Алкорн заявив, що він не може зайняти становища в цій справі з огляду на своє становище, а пан Стассен може думати, що хоче. А втім, це ще завчасно говорити про кандидатів в 1960 році. Секретар праці Джеймс П. Мічелл заявив, що, на його думку, „Ричард М. Ніксонв повинен бути, і буде, найближчим президентом ЗДА". Мічелла вважають кандидатом на віце-президента у випадку, як щоб кандидатом на президента був Ніксон.

Армія плянує випустити ракету, яка досягне Місяця за 34 години

Сан Антоніо, Тексас. — Технічний директор армійської Баталістичної Аґенції д-р Вернер фон Бравн заявив на пресовій конференції, що армія плянує випустити ракету в напрямі Місяця в перших днях грудня,яка має летіти туди з такою швидкістю, щоб впродовж 34-ох годин могла осягнути свою ціль. На думку д-ра фон Бравна ця велика швидкість збільшить шанси успіху цієї армійської ракети зі штучним сателітом, до випущення якого вживатимуть керованої ракети „Юпітер" та комбінації інших менших ракет, щоб 30-фунтовому штучному сателітові дати потрібну швидкість до того, щоб видістатися поза виключну силу притягання Землі. Д-р Бравн заявляє, що існує можливість як один до двох, що новий штучний місяць вийде поза сферу притягання Землі. Одночасно генерал майор А. Шрівер, який є головою відділу керованих ракет при летунстві, заявляє, що можливість для наступного штучного місяця дістатися до Місяця є у відношенні як 25 до 1, а можливість кружляти того штучного місяця довкола Місяця є у відношенні 30 до 1. Летунство також плянує випустити ракету в напрямі Місяця в перших днях грудня ц. р.

Комітет „Право на працю" продовжує боротьбу проти примусової приналежности до спілок

Вашинґтон. — Виконний директор Комітету „Право на працю" В. Т. Гаррісон заявив, що його організація поширює і продовжує свою працю, хоч під час недавніх виборів виборці в 5-ох стейтах відкинули пропозицію про те, щоб робітники не мусіли належати до робітничих спілок, це значить, щоб було „право на працю" без примусу організації. Комітет „Право на працю" хвалиться, що має 9,000 членів із кол підприємців і 5,000 членів робітників. Організоване робітництво є проти цього комітету, бо примус належати до робітничої спілки — це сильна зброя в руках робітників проти того щоб робітники, які не є членами професійних спілок, не обнижували заробітні платні й не погіршували інші умови праці. Комітет „Право на Працю" має старатися, щоб стейтові леґіслятури в Вайомінґу Ню Мексіко і Мериленді ухвалили закон про „право на працю". Він плянує вести „освідомлюючу" працю в цій ділянці, але робітництво не радо слухає того, що є проти його інтересів.

Цього року випродуковано 11,764,000 500-фунтових пак бавовни

Вашинґтон. — Департамент рільництва оцінює, що цього року збір бавовни виноситиме 11,764,000 пак, які важать по 500 фунтів. Для порівняння треба навести, що минулого року збір бавовни становив 10,964,000 пак, а пересічний збір її в десятьох роках виносив по 14,136,000 пак річно (1947-1956). З попередніх зборів залишається запас 8,700,000 скринь. Цьогорічна продукція бавовни відбувалася згідно з урядовими обмеженнями, але добрий врожай спричинив те, що буде надвишка бавовни. Цього року передбачають по 472 фунти з одного акра, а минулими роками один акр давав тільки пересічно по 317 фунтів.

ПОМЕР 84-РІЧНИЙ ДЕМОКРАТИЧНИЙ ПОЛІТИК ДЖЕЙМС М. КИРЛІ

Бостон, Масс. — 12-го листопада помер в шпиталі 84-річний демократичний політик Джеймс М. Кирлі, який був чотири рази посадником міста, одну каденцію був ґубенатором Массачусетсу, і чотири каденції був конґресменом у Вашинґтоні. Він був політичним „босом" своєї партії на терені міста і стейту, хоч два рази сидів у тюрмі, бо попав був у конфлікт із законами. Помер після операції, яка мала зліквідувати сціп крови в артерії.

ЗДА заявляють, що Москва і Варшава „перекручують факти"

Вашинґтон. — Державний департамент проголосив заяву у зв'язку з появою совєтсько-польського комунікату з минулого вівтірка, в якій стверджує, що „совєтсько-польська заява з 11 листопада з'ясовує діяметрально протилежне становище Совєтського Союзу до становища вільного світу щодо фактів у теперішній світовій ситуації та їх інтерпретування", З'єднені Держави вважають, що правдива небезпека для миру і стабільности Европи лежить не у співпраці Німецької Федеративної Републіки з оборонними заходами НАТО, а в поділі Німеччини, який продовжується внаслідку спротиву Совєтів, щоб постав уряд згідно з волею німецького народу. Ця ситуація постала головно з невміння совєтського уряду співпрацювати з його воєнними союзниками у розв'язанні питань, які виникли з другої світової війни, та в устійненні бази для мирної співпраці". Що стосується закиду Совєтів, наче б Захід внеможливив переведення конференції „на вершинах" то американський комунікат стверджує, що ЗДА все ще чекають на відповідь на свою ноту з 31 травня ц. р. про встановлення практичної процедури для устійнення денного порядку конференції „на вершинах". „Загалом — закінчується американська нота — комунікат (Совєтів і Польщі) — є характеристичний для совєтського перекручування дій і мотивів Америки. Проте перекручування фактів не може причинитись до злагідження напруження та розв'язання міжнародних проблем".

В ОН продовжується дебата над проблемами космічних просторів

Об'єднані Нації. — Совєтський делеґат Валеріян Зорін виступив на Політичній Комісії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй з новою гострою атакою проти Америки, цим разом за ніби інтенцію Америки використати космічні простори для заатакування Совєтів. Дебата ведеться з ініціятиви Америки, яка запропонувала, щоб під авспіціями Об'єднаних Націй підписано міжнародний договір про вийняття космічних просторів з усяких військових аспектів та призначення їх виключно лиш для мирових цілей. З цього приводу Зорін виголосив у минулу середу 12. ц. м. напастливу промову, ніби Америка хоче позбавити Совєтів їхніх міжконтинентальних ракет і іншої далекосяжної зброї, коли водночас вона, Америка „оточила" Совєти заморськими базами, з яких загрожує совєтській екзистенції. Тому Зорін ще раз потвердив становище Совєтів, що вони готові підписати договір про вийняття космічних просторів і будь-яких військових цілей, але з одночасною забороною Америці втримувати заморські бази. Ця промова Зоріна викликала дуже гостру відповідь від американського амбасадора Кебота Ладжа. Він підкреслив дійсну згоду всіх країн, де знаходяться оборонні американські бази, щоб ЗДА тримали там свої бази в інтересі тих країн, зовсім навпаки, ніж це було і є з Совєтами на Мадярщині і в інших сателітних країнах.

Польща намагалась з'єднати Норвегію для „пляну Рапацького"

Ослью. — Норвежська преса і акредитовані в Норвегії західні дипломати займаються 4-денними відвідинами в столиці Норвегії польського міністра закордонних справ Адама Рапацького. У проголошеному офіційному комунікаті наприкінці тієї візити говорилося про „покращання взаємин" між Норвеґією і Польщею, дармащо Рапацький ніби хотів, щоб у тому комунікаті зазначено прихильність Норвегії для названого його іменем „пляну", що передбачує „відатомізування" чи навіть здемілітаризування середньо-европейської смуги. За тим пляном Рапацького на Західній і Східній Німеччині, в Польщі і в Чехословаччині не вільно було б тримати ні якої атомової зброї. Цю смугу взагалі зневтралізовано б Норвежські чинники ніби на брали переконання з розмов із Рапацьким, що цей „плян" не був продиктований Москвою, а був дійсно придуманий поляками, головно з метою — позбутися з території Польщі совєтських військ. Проте Норвегія, яка належить до бльоку НАТО, знає, що здійснення того пляну у практиці створило б „порожнечу" в середній Европі і позбавило б НАТО західньо-німецької армії. Крім цього, атомова зброя є для НАТО вирівнанням величезної переваги, яку Совєти мають над Заходом суходільною армією.

Погіршуються взаємини Тіта із Східньою Німеччиною

Београд. — Юґославський комуністичний уряд вислав гостру ноту східньо - німецькій „суверенній" державі з протестом проти промови східньо - німецького прем'єра Отта Ґротеволя, який атакував юґославський режим, як „порушників наукових принципів комунізму" та „ламачів єдности соціялістичного руху". В юґославській ноті вказується на те, що виступ Ґротеволя й інші йому подібні попередні протиюґославські атаки збоку офіційних східньо-німецьких чинників „суперечать найосновнішим нормам у взаєминах між країнами, що зберігають дипломатичні стосунки". Юґославія визнала була в минулому році, після відвідин Ґомулки у Тіта, Східню Німеччину та нав'язала з нею офіційні дипломатичні взаємини. У відплату за це Західня Німеччина зірвала взаємини з Юґославією. Тепер не виключають, що Тіто зірве зі Східньою Німеччиною.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Сьомий З'їзд Спілки Української Молоді Америки** відбудеться в днях 22 і 23 листопада ц. р. в Домі Організацій Визвольного Фронту при 315 Іст 10 вул. у Н. Йорку. Початок в суботу 22 листопада о год. 10-ій ранку. У програму З'їзду входить теж доповідь проф. Зенона Сагана на тему „Проблема українського патріотизму і льояльність до Америки у виховній роботі юнацтва СУМА".

● **Товариство української лічниці ім. св. Андрія** вирішило зорганізувати на зборах українських громадян міста Торонта, що відбулися дня 23-го жовтня ц. р., Товариство поставило собі завданням заснувати в якнайкоротшому часі українську лічницю для обслуговування українського населення Торонта й околиці. Головою Товариства обрано мґр. Василя Гультая і секретарем д-р Віру Кос.

● **Д-р Нестор Процик,** голова Американських Приятелів АБН і лікар в Боффало, заявив представникам американської преси після свого повороту із Четвертого Антикомуністичного Континентального Конґресу, який відбувся в Антіґва у Ґватемалі, що комуністична Москва була і залишилася найбільшим ворогом релігії і церкви і що вона змагає до того, щоб знищити Рим, як осередок католицизму, і стати центром усього світу. Інтервю з д-ром Процико́м і його фото подали щоденники „Боффало Кур'єр Експресс" та „Боффало Івнінґ Нюс".

ЗАГОСТРЮЄТЬСЯ КРИЗА ДОВКОЛА БЕРЛІНУ

ЗАХІДНЯ НІМЕЧЧИНА ПОГРОЖУЄ ЗІРВАННЯМ ЗВ'ЯЗКІВ ІЗ СОВЄТАМИ. — НІМЕЦЬКІ КОМУНІСТИ СТАРАЮТЬСЯ ЗЛАГІДНИТИ ВРАЖЕННЯ ПОГРОЗ ХРУЩОВА

Бонн. — Західня Німеччина недвозначно загрозила, що на випадок здійснення погрози Хрущова, анулювання Совєтами Потсдамського договору і передання всіх совєтських прероґатив у Берліні в руки німецьких комуністів, вона зірве з Совєтами дипломатичні й інші зв'язки. Західньо-німецький уряд відбув у цій справі у середу 12 ц. м. окрему нараду, після якої його речник шеф пресового відділу Фелікс фон Екгард, відчитав перед представниками преси заяву, що західньо-німецький уряд вважатиме зречення Совєтами з контрольних прав у Берліні в користь східньо-німецького сателітного уряду за крок, який „наразить на поважні труднощі дальші німецько-совєтські взаємини". Екгард відмовився поставити крапку над „і", що західньо-німецький уряд бере під увагу можливість зірвання дипломатичних взаємин з Москвою, пояснивши, що „покищо нема совєтської акції, то й нема що говорити про німецьку реакцію". Однак він підкреслив, що Західня Німеччина має з Совєтами дипломатичні взаємини, підписала торговельний договір і переговорює про культурні взаємини. — Західньо-німецька погроза стоїть у зв'язку з великою промовою Хрущова, яку він виголосив в останній понеділок у Москві, присвятивши її головно атакам проти Західньої Німеччини та проти перебування військ трьох західніх великодержав на терені західнього Берліну. Хрущов заповів, що СССР уважає „суверенну" Східню Німеччину за відповідальну за всі шляхи сполуки Берліну з Заходом та що Східня Німеччина має „право" до цілого Берліну. Сам східньо-німецький комуністичний прем'єр Отто Ґротеволь намагався злагіднити різке враження, що його на Заході викликала промова Хрущова. Він старався представити цю справу маловажною. „Берлін, —сказав Ґротеволь, —не є головною проблемою. Це тільки одна з проблем, що їх треба розв'язати. Головна проблема та, щоб між німцями прийшло порозуміння і щоб зберегти мир". Ґротеволь запевняв на пресовій конференції, що промова Хрущова не виправдує „сензаційних концепцій", що про них почала писати західня преса. Вправді Ґротеволь також твердив, що перебування західніх держав у західньому Берліні „не лежить в інтересах німецького народу", але тон його заяви був „примирливий". Він натякнув на можливість, що Совєти відкличуть свої війська з Східньої Німеччини, але зараз потім офіційно спростовано це — під натиском Москви.

Дипломати в Москві аналізують погрози Хрущова під адресою Берліну

Москва. — Західні дипломати в Москві поважно призадумуються над значенням великої промови Хрущова з останнього понеділка з заповіддю, що СССР передасть всі свої права, отримані за Потсдамським договором на терені Берліну, Східній Німеччині. Більшість дипломатів — твердять західні пресові кореспонденти — схиляються до думки, що не слід ставитись до виступу Хрущова, як тільки до спроби настрашити німців і Захід, отже, як до пропаґанди без глибшого значення. Навпаки, вони придають поважне значення заяві Хрущова, за якою, мовляв, треба сподіватися в найближчій будуччині різних практичних кроків СССР. Совєти хочуть примусити західні держави, щоб вони визнали східньо-німецький комуністичний уряд, якщо не де юре, то де факто. Сподіваються, що Москва відкличе військового коменданта Берліну та скасує те становще і що в практиці передасть контролю над усіма шляхами сполуки Берліну з Заходом, отже й над суходільними та повітряними „коридорами", призначеними для вжитку західніх альянтів, виключно в руки німецьких комуністів. Комуністи провокуватимуть свідомо „інциденти" і превізні конфлікти, в яких західні альянти будуть примушені конферувати з ними, комуністами. Дальша і вища ціль Москви і німецьких комуністів — витиснути три західні держави з Берліну та опанувати Берлін — пов'язана з небезпекою викликання гострого конфлікту з уваги на рішучу поставу Заходу.

У СВІТІ

● **У Римі** цього тижня вперше виступив з проповіддю Еверí Р. Доллес, син державного секретаря Джана Фостера Доллеса, який під час студій права в Гарвардському університеті вступив до монашого чину ОО. Єзуїтів і два роки тому був висвячений кардиналом Спелманом. О. Еверí Р. Доллес відправив Богослужбу в старій церковці Сан Сільвестро-ін-Капіте і виголосив проповідь про центральну ролю Католицької Церкви серед інших християнських Церков.

● **Синод** т. зв. зреформованої кальвіністичної Церкви і єпископат Католицької Церкви на Мадярщині, під натиском комуністичного уряду, проголосили заяви в користь єдиного списка кандидатів у „виборах" до мадярського парляменту.

● **Отто Скорцені,** одного з найвищих ранґою і найпопулярніших старшин ґітлерівського летунства, що в 1943 році, бравурним наскоком звільнив Муссоліні з полону, суд у Відні оправдав від закидів у вбивстві, грабунку та підпалі на терені Чехо-Словаччини під час останньої війни.

● **У Західній Німеччині** є тепер офіційно зареєстрованих 25,000 жидів. У 1933 році було їх півмільйона. З нагоди 20-х роковин масового жидівського погрому в Німеччині, так званої „кришталевої ночі" 9 листопада 1938 р., вся західньо - німецька преса присвятила статті німецько - жидівським взаєминам.

● **Норвегія, Швеція, Данія, Фінляндія і Ісляндія,** репрезентовані більше як 100 членами парляментів і урядів, розпочали в столиці Норвегії, Ослью, переговори про встановлення спільного північно - европейського господарського ринку. Але розбіжності економічних інтересів, особливо суперництво цих держав у риболовлі і збуті рибних продуктів такі великі, що фахівці не ворожать переговорам великого практичного успіху.

● **В англійській пресі** появляється щораз більше звернень до уряду, щоб він примусово стягнув з Кипру до Англії всіх цивілістів, особливо жінок і дітей, наражених на терористичні замахи грецької підпільної організації. Лондонський щоденник „Стар" запитує, який уряд у світі тримає на першій лінії фронту цивілістів, знаючи, що їм загрожує смерть.

● **Газети у Відні** передбачають, що в найближчому часі зникнуть в Чехо-Словаччині останні приватні ресторани та готелі, а весь готелярський та гастрономічний промисл в тій країні буде удержавлений.

● **У Лондоні** „коронер" — урядовець, що стверджує смерть — заквестіонував підписане видатним лікарем свідоцтво, в якому він стверджував, що дана особа померла на пістряка легенів „внаслідок надмірного куреиня". Хоч лікар заявляв рішуче, що нема сумніву, що пістряк легенів розвинувся й поширився внаслідок того, що пацієнт викурював безліч цигарок, коронер погодився прийняти тільки формулу: „помер природною смертю".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ТРІЮМФ КАПЕЛІ БАНДУРИСТІВ

Після приблизно однорічної підготови та після короткого концертового турне по Америці й Канаді, Капеля Українських Бандуристів ім. Т. Шевченка, осідком якої вважається Дітройт, виїхала в концертове турне за океан і від 22-го жовтня, свого першого концерту в Мадриді, столиці Еспанії, справді тріюмфує по найбільших концертових залях Европи. Хоч Капеля дала досі приблизно половину запляннованих нею концертів, вже сьогодні можна говорити про її величезний успіх.

У програмі европейського турне Капелі передбачено 52 концерти у 46 містах десятьох країн: Еспанії, Франції, Швайцарії, Італії, Німеччини, Голляндії, Швеції, Данії, Бельгії і Англії. Капеля відвідала вже п'ять країн, давши 20 концертів у 15 містах. Чотири основні звідомлення від своїх кореспондентів — Я. Стельмахова з Мадриду, О. Д-вича з Парижу, М. Єремієва з Женеви і Ю. Студинського з Мюнхену — надрукувала „Свобода", і в усіх цих звідомленнях, як і в супровідних листах до Редакції говориться виразно й недвозначно про справжній концертовий тріюмф Капелі. Тієї самої оцінки вжив і американський амбасадор в Мадриді, Джан Дейвіс Ладж, у ґратуляційному листі до Капелі. Правда, тут і там висловлюється деякі критичні завваги, але це не тільки не обнижує, але ще більше підкреслює загальну її основну оцінку тріюмфу.

Крім своїх концертів, що відбуваються в заповнених по береги найбільших репрезентативних концертових залях, Капеля виконує ще одну місію. Майже в усіх містах протекторат над її концертами переймають американські дипломатичні місії, що з цієї нагоди влаштовують прийняття та пресові конференції, не приховуючи при цьому своєї гордости, що капеляни — американські громадяни, а Капеля — американська мистецька група.

Вартости і значення турне так високо оцінюваної української мистецької групи з Америки не можна б переціннити. „Цей концерт був для мене незабутнім пережиттям. Після нього я довго вночі не міг заснути, роздумуючи про вас усіх, про вашу батьківщину, вашу культуру і про несправедливу долю вашого народу", — говорив еспанський професор в Мадриді. Женевська преса, згадавши про „надзвичайну музикальність" українського народу, пише, що бандуристи „нагадують співців лицарських часів і роблять величне враження". Найвищі признання для Капелі та репрезентованої нею української культури висловили суворі паризькі критики, а захопленню приявної на концертах публіки не було кінця.

Так то, підсумовуючи дотеперішні виступи і успіхи Капелі, можемо з чистим сумлінням твердити, що свою „місію вільної України", про яку була мова на цьому місці в коментарі 6-го вересня, вона виконує в кожному відношенні і з великою відповідальністю. Її слухають тисячі людей, в тому числі багато таких, що мають рішальний голос у політиці своїх країн. З нею і всім, що вона репрезентує, знайомляться американські та інші дипломати, доступ до яких не належить до найлегших. При цьому Капеля промовляє до них найбільш зрозумілою мовою музики та найбільш переконливим культурним арґументом.

Поминаючи мистецький і культурний фактори в турне Капелі, хочеться звернути увагу ще на деякі політичні аспекти цієї справи. Поперше, Капеля є більше ніж потрібною противагою для тієї акції, що її веде тепер Москва, висилаючи закордон українські мистецькі ансамблі та здобуваючи ними найвищі признання для себе. Подруге, загальновідомою справою є те, що на американську закордонну політику, зокрема на її відношення до визвольних рухів поневолених Москвою народів, мають поважний і неґативний вплив становища урядів поодиноких европейських країн. Відповідний вплив на них може мати поважне посереднє значення і на дальший розвиток американської політики в цих справах. Ясно, що американські амбасадори в Мадриді, Парижі, Женеві, Лондоні та інших столицях не забудуть виступів нашої Капелі, а згадка про її концерти при багатьох нагодах може пригадати їм „несправедливу долю українського народу", як пригадала еспанському професорові.

Слухаючи та коментуючи виступи Капелі, українці в Европі не знаходять слів признання для своїх земляків в Америці, що спромоглися на відрядження Капелі в це концертове турне. Кожний з нас нехай сам спитає свого сумління, чи і наскільки він, як одиниця, і ми, як спільнота, на ці признання заслужили. Незалежно від відповіді на ці запити, з цього великого тріюмфу, який ми переживаємо разом з нашою Капелею, ми повинні поробити відповідні висновки та винести відповідні рішення на майбутнє.

РОЗЗБРОЄННЯ І ПРОПАҐАНДА

31-го жовтня ц. р. почалася в Женеві конференція ЗДА, Англії і Совєтів у справі припинення дальших атомово-водневих експериментальних вибухів, а 10 листопада ц. р. почалася там же конференція 10-ох держав, п'ятьох по стороні Заходу і п'ятьох із східнього бльоку, для забезпеки проти несподіваної атаки. Оптимісти у світі прийняли самий факт відкриття цих конференцій з великою полегшею, як видимий знак недалекого відпруження в міжнародних відносинах. Навіть скептики не виключали, що Совєти, бажаючи собі з тактичних причин довшої залеґалізованої передишки і погодившись на переговори в наведених справах — не саботуватимуть нарад, а сприятимуть у підписанні компромісових домовлень. І припинення атомових дослідів і забезпека проти загрози несподіваної атаки — це ще не роззброєння. Але одна й друга справа належать до широкої царини переговорів у збройнні і до атмосфери, яку вони викликають. Тому позитивний вислід отих конференцій безумовно вніс би відпруження в міжнародні відносини і міг би стати добрим, логічним мостом до наступної конференції — уже в справі самого роззброєння.

Оптимісти висували арґумент, що обидві ці Женевські конференції мали строго-ділову підготову і підбудову. Вступом до конференції про припинення атомових дослідів була кількатижнева нарада атомових фахівців уліті цього року, які погодились щодо практичних можливостей контролювати всякі вибухи, щоб унеможливити самовільне порушення договору. Отож ішло ніби тільки про те, щоб узяти під детальний розгляд виданий 21 серпня ц. р. комунікат атомових фахівців з їхніми суґестіями щодо встановлення 160-170 контрольно-інспекційних пунктів з найновішими „підслуховими" інструментами. Логіка підказувала, що коли Совєти прислали до Женеви своїх атомових спеців, які радили від 1 липня до 21 серпня і дійшли до згоди з своїми західніми колеґами, і коли Совєти погодилися на цю другу конференцію, то вони погодяться і на контрольну систему, як невідлучну частину договору про припинення вибухів, отож будуть радити над практичними деталями тієї системи. Але большевицька логіка інша. Від 31 жовтня до половини листопада Женевська конференція не всилі вийти поза межі процедурального спору: над чим радити в першу чергу, над генеральною забороною експериментів, чи над контрольною системою. Замість приступити негайно до ділових нарад, большевики в Женеві запропонували проєкт „генеральної заборони" дальших експериментальних вибухів, з тим, що лише після проголошення такої заборони треба говорити про контролю. Водночас, зламавши постанову про секретність нарад, вони розвели на цілий світ пропаґанду, яка ставить їх в очах усіх легковірів, як борців проти атомової небезпеки. Що вони мають успіхи в цій пропаґанді, вказують на це дебати в англійській палаті громад. Англійський прем'єр Мекміллен мусів виразно спростувати твердження одного соціялістичного посла, який запевняв, що большевики в Женеві ставлять справу заборони вибухів і міжнародну контролю „паралельно". І Мекміллен авторитетно ствердив ще раз, що ЗДА й Англія не підпишуть з Совєтами договору, не діставши в системі міжнародної контролі ґарантії, що цей договір не буде зламаний.

Ще гірше стоїть справа з нарадами над способами забезпечення проти несподіваної воєнної атаки. Хоч ця конференція зійшлась у висліді виразної пропозиції през. Айзенгавера, щоб спершу фахівці призадумались над практичними способами контрольно-інспекційної системи, що запобігла б можливості несподіваної атаки, проте Совєти поставили в Женеві пропозицію сполучити проблему несподіваної атаки з загальною проблемою роззброєння, при чому, напр., зажадали такої „дрібнички", як скасування Америкою всіх її заморських баз. Виявилося, що рацію мали песимісти, які у факті, що головою совєтської делеґації є перший заступник міністра закордонних справ СССР Василій Кузнєцов, вбачали не доказ „поважного ставлення" Москви до конференції, а її тенденцію стягнути конференцію з дороги ділових військових нарад на шлях політичного пустомельства. Західні делеґації вияснюють, що прибули вони на конференцію не з місією обмірковувати величезну проблему загального роззброєння, яка в свою чергу зазублюється з проблемою політичної стабільности в світі, а для того, щоб обговорити практичні заходи, які спутали б потенціяльного аґресора в можливостях нишком підготовляти підступну, несподівану атаку. Ці арґументи не переконують большевиків, які прибули з Москви з виразним дорученням: використати Женевську конференцію не для цілей дійсного міжнародного відпруження, а виключно для своєї пропаґанди.

На цю совєтську ціль вказує факт, що в останніх тижнях взагалі не лише не стушовано протизахідних атак збоку Москви, але ще збільшено їх. Коли б Москва хотіла позитивних вислідів Женевських нарад, то вона не посилювала б холодної війни.

Тим часом совєтсько-польський комунікат з приводу 19-денних відвідин Ґомулки і кумпанії в Москві, велика промова Хрущова з новими плянами щодо Берліну і погрозами на адресу Ірану, якщо він зважиться підписати оборонний пакт з Америкою, використання совєтських МІҐ-ів у Сирії для спроби схопити йорданського короля Гуссейна, ба навіть наґінка проти Пастернака у зв'язку з відзначенням його нагородою Нобеля і багато інших подібних фактів з останнього часу — все це прояви збільшеної натуги в холодній війні.

І тому на тлі цих усіх фактів, як узагалі на тлі всієї понад 40-річної совєтської практики, зокрема 13-річного досвіду від кінця останньої війни, сліпа вулиця, в якій опинились обидві теперішні Женевські конференції — логічна і зрозуміла. Радше треба було б дивуватися, якби було інакше. І тому ті конференції взагалі були не потрібні, бо наперед можна було знати, що з Москвою неможливо дійти до будь-якої дійсної, з погляду справедливого миру доцільної злагоди.

Ілля Демиденко

ДЕЯКІ ЗАУВАЖЕННЯ ДО ПІДРУЧНИКА „ПОЧАТКОВА ГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ"

Перед нами один з нових підручників для Курсів Українознавства: Степан Рудницький „Початкова Географія України", друге поправлене видання за редакцією Е. Жарського. Ню Йорк — Филаделфія 1957. Видання Шкільної Ради при УКК.

Поява такої книжки, безперечно, явище дуже позитивне. Але після перегляду ми мусіли відзначити велику кількість хиб як методичних, так і чисто фактичних, а також мовних. Всі недоліки книжки немає можливости перелічити в цій статті, а тому спинимося лише на найголовніших.

На початку книжки автор намагається подати дитині загальне поняття про рух небесних світил. Так, на стор. 4 читаємо: „По синьому небі ходять сонце, місяць і зорі..." І далі: „Сонце не все ходить одною дорогою по небі. Взимку воно сходить пізно і заточує тільки невеликий лук" і т. д. Ані словом автор не згадує про рух землі у плянетній системі. Поняття — сонце і зорі ходять по небі — залишилося тільки в поезії, а не в науці. Сьогодні, у вік штучних сателітів, наші діти, що вже від трьох років бавляться в ракети й атоми, дуже добре знають, що рухається земля, а не сонце, і тому такий антинауковий підхід тільки баламутить дитячі голови. Нам довелося бути свідком зауваження десятилітньої дитини, яка прочитала цей розділ книжки: „Та це ж неправильно! Не сонце рухається по небі, а земля рухається довкола сонця та своєї осі, і тому ми маємо пори року та зміну дня і ночі!"

На стор. 6 в розділі про земну кулю читаємо пояснення географічної сітки: „....Поздовжні кола рівно віддалені одне від одного; це рівноложники або паралелі... Кола, що сполучають бігуни і проходять через рівник — це полуденники або паралелі (?! — І. Д.). Тут допущена разюча помилка: з якого часу лінії, що сполучають бігуни і навіть не лежать паралельно, стали зватись паралелями ,а не меридіянами?!

В розділі про географічні мапи на стор 7 читаємо: „Тому, що образ землі на картах дуже зменшений, не може бути там всього, що є на поверхні землі. Та все таки на мапах, що мають дуже великий розмір, є навіть більші будинки... На мапах трохи меншого розміру є села, шляхи, криниці, потічки. На картах малого розміру багато менше нарисовано..." Створюється таке враження, що мапа і карта є різні поняття, залежно від того, що на них „нарисовано". В дійсності ж карта і мапа в розумінні географічному поняття ідентичне з одинокою різницею в тім, що слово карта є російське, а мапа — українське (слово „карта" вживається в українській мові, але в іншім розумінні, наприклад, карти до гри).

На стор. 8 цілком слушно зазначено; „Тому при науці географії треба завжди мати перед очима мапу і на ній шукати те все, чого вчимося з книжки". То чому ж у підручнику є тільки одна, і то дуже погана мапа? Чому немає мапи клімату, опадів, розташовання рослин, тварин, корисних копалин, промисловости, густоти населення, етнографічної та державних кордонів?

У розповіді „Межі України" на стор 81 описово подано, через які міста, села та містечка проходять кордони України, але не подано нічого про їх географічне положення. Отже, дитина, навіть якщо вивчить всі ці назви напам'ять, все ж таки ніколи не матиме уяви, де шукати Україну на мапі.

На стор. 10 читаємо: „Таке море, як Чорне море, називається середземним, бо воно з усіх боків окружене землею". Неправда. Таке море називається внутрішнє, а термін середземне не може вживатися хоча б уже тому, що то є власна назва одного з внутрішніх морів.

Фальшиво подано, що таке зерхня, середня і нижня течія ріки. На стор. 19-20 читаємо: „Цю частину ріки, що проходить у горах, звемо горішньою течвою або течією ріки... Цю частину ріки, що лежить у горбовині або височині, звемо середньою течвою ріки... Цю частину ріки, що лежить на низині, звуть долішньою течвою..." І далі доведено до цілковитого абсурду: „не всі ріки мають усі роди течви". Та ж цілий світ, а в тім числі й наші діти, що вчаться географії в американських школах, дуже добре знають, що кожна ріка має верхню, середню і нижню течію, незалежно від того в якім рельєфі вона протікає.

На стор. 85 читаємо: „Високим муром на півдні Українських земель стоять Карпати, Кримські і Кавказькі гори". Очевидно, в авторів книжки інше розуміння про сторони світу, коли Карпати опинилися на півдні України.

Майже на кожній сторінці знаходимо перенесені в сучасність факти з нашого минулого. Наприклад: селяни майже всюди на Україні „носять широкі сині штани".

В розділах, що стосуються відомостей безпосередньо про Україну, знаходимо дуже багато застарілих і неправдивих відомостей. Наприклад, на стор. 46-47 читаємо: „В лісах України живе й дотепер багато всіляких тварин". І після вичислення дуже великої кількости в тім числі навіть оленів, ведмедів, зубрів(?) зробл. зовсім дивний висновок, що заперечує все попередньо сказане: „З

(Закінчення на стор. 4-ій)

О. Решетило

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Є одно бажання з фатально смутним прикметником, що його ховає глибоко кожна „переміщена особа", яка прибула на новий континент. Останнє бажання — спочити на рідній землі, на цвинтарі поміж предків, знайомих, де ростуть берези, туї, де гроби заростають барвінком... Безглуздя? Непоправний сантименталізм? І як ви можете його позбутися!?

Недавно я побачила її ім'я і прізвище в чорно-обрамованому прямокутнику. Перша моя думка скоротилась у виклику: „О, ні!" Довго у ніч я думала про неї. Чому так багато молодих дівчат ішло за нею, як за дороговказом. Її динамічна натура, опанцерина залізним характером, виміряла одну дорогу, дорогу праці над піднесенням українства у різнородних його виявах. Її похоронили в Ню Йорку.

Якби пані Марія Смулка-Хрущева померла була в Сокалі, то ціла Сокальщина і Белзчина дефілювали б у глибокому смутку перед її домовиною. Найкращі угринівські коні тягнули б великий сільський віз, завішаний довкола вінками зі смереки, квітів, конюшини та калини. Домовину несли б друзі її чоловіка на зміну з синами її сестер, щоб востаннє провести в далеку дорогу тітку Марійку.

За домовиною йшли б родини Смулків, Кашубинських, Карп'яків, Ріпецьких, Лисків і інших. Усі поважні, задивлені у минулі дні, у спомини про ще такі недавні радісні хвилини, проведені разом... Між ними йшла б старенька Марина, плутаною ходою, у чорній хустці. Вона плакала б голосно і жалісно голосила: „Пануньцю моя рідна, на кого ж ви мене покинули!.." Марина була нянею, ще з батьківського дому, а пізніше господинею, куховаркою і порадницею в домі пані Хрущевої.

За кревними йшли б приятелі, знайомі та представники численних організацій. Найкращі хори співали б сумних, похоронних пісень, а гомін їх приглушував би тупіт і шепіт численних глядачів.

На цвинтарі говорили б прощальні промови. Перша зачала б Іванцева з Ульвівка. Статечна, відважна, найстарша віком, вона ніколи не мала треми перед численною публікою. Вона мала б слово від Союзу Українок Сокальщини: „Я скажу правду, що я воліла б, щоб мене нині ховали, бо мені вже ближче до гробу, як було нашій дорогій пані Марійці. А так її називаю тому, що вона росла коло нас і між нами... ми були найближчі сусіди плебанії. Ми всі тут зібрані знаємо, хто була пані Марія Хрущева і як вона працювала для своєї нації української. Тож втрата для нас усіх велика. Я знаю, що її душа дивиться на нас пильно, чи ми чогось навчилися від неї, чи будемо йти її слідами. Я скажу від себе, що так. І я певна, що ми всі тут маємо одну тверду постанову: будемо жертвенні у грошах і труді для справи, будемо слухати свого розумного проводу, будемо допомагати одне одному, будемо любити свою землю, свій нарід і будемо вмирати за нього, як прийде потреба. Так, як вона хотіла і все нам казала... Нехай її душа побачить лице Господнє. До побачення, дорога пані!"

З черги промовляв би Семен Мороз, справник кооперативи з Розвадова. Він поблід би, як полотно, його веселі очі набрали б обрійних блисків: „Шановна і сумна громадо! Лад і порядок в особистому житті дає задоволення людині. Лад і порядок в господарстві, чи установі, такій, як кооператива, дає запоруку, що вона буде розвиватися, принесе користь членам, а в дальшому принесе користь і цілому народові. За такий порядок, за організацію нашого економічного життя стояла Марія Хрущева. Як ми зачинали організувати кооперативи, то мало хто знав, як вести книги, оту бугальтерію. І через таку невмілість ми мали чимало втрат. Тож треба було вчитися, перейти азбуку про банкноти, векслі, приходи-розходи, балянс. Скільки вечорів і днів присвятила пані Хрущева на пояснювання рубрик „винен" „має". Ще і ще раз повторювала, писала на таблиці цифри, зіставлення, суми. Але нам ішло це легко, бо за всіми тими цифрами стояла жива людина, добра серцем, приязна до кожного, ентузіястка чину щоденної праці для народу свого. І цієї цінної людини між нами не стало... балянс Сокальщини захитався. Але її праця, її духова спадщина лишилася між нами і ми будемо дорожити нею, як твердою золотою валютою у національній скарбниці. Я скінчив".

Потім говорили б представники інших організацій. Вони згадали б про вічний змаг українського народу до волі, згадали б 1918 рік, другу світову війну, тисячі найкращих синів, що впали за ідею. З признанням підкреслили б посвяту і витривалість молоденької тоді ще панни, студентки Марійки Смулківної, як секретарки, медсестри, а потім першої організаторки Союзів Українок, „Просвіт", аматорських гуртків, хорів, концертів, національних свят та історичних ювілеїв.

Сильветка її, мінялася б від білого одягу сестри, спартанського виряду рядовика, ностальгічної, козацької шапки, червоного кожушка — до вибагливої сукні, репрезентативної, достойної дами.

На кінець сказав би кілька слів о. декан Н.: „Пані Марія Хрущева була прикладною християнкою. Ви часто бачили її у церкві, на колінах, перед образом Божої Матері. Вона молилася за щастя Галюсі, за успіх Ірусі, за ласку для всієї великої родини... Коли Бог покликав її до себе зачати життя вічне, то ми, в пошані Його волі, склонім голови і помолімся за її душу".

Не промовляли б на могилі її сердешні подруги пані Х., пані К., пані Р., бо жаль не дав би прийти їм до слова... вони навіть забули б витерти сльози...

Свічки скапували б на зелену траву... домовину спустили б у землю... Першу грудку кинув би священик знаком хреста, а потім сестри, брати, шваґри, братові і їхні маленькі внуки.

Хор загримів би могутньо і ...стих би у молитовному тремтінні. Люди стали б розходитися. Квіти на вінках в'янули б, вітер розтріпував би шарфами із золотими написами: „Найдорожчій Тітці Бабуні — Лянуся", „Незабутній провідниці-вчительці — справники кооператив Сокальщини".

А з понеділка затарахкотіли б фіри-вози на брукові зі Спасова, Перв'ятич, Лещатова, Переспи... і затрималися б на Тартаківській вулиці, де цвинтар. „Ви чули? Вчора ховали нашу Хрущеву... Така урочистість була..." Люди скидали б шапки і мовчки їхали б аж за браму. Потім затинали б коні і звертали б направо... до Союзу Кооператив.

Володимир Барагура

ІЛЮСТРАТОР І ДИТИНА

(Доповідь на обговоренні книжної графіки в ЛМКлюбі в Ню Йорку)

(3)

Ілюстрація для дитини — це невідлучний складник її психічного розвою. Дитина думає образами, дитина висловлюється при допомозі образів-рисунків. Відома є фаза віку дитячих рисунків, тобто рисунків, роблених дитиною, коли то дитина при помочі образків проєктує на зовні, висловлює свої внутрішні переживання. Батьки деколи помилково думають, що їхня дитина має завдатки стати образотворчим мистцем, малярем. Згодом, коли дитина знайде інші засоби й способи вислову своїх психічних станів, вона закине ілюстрації і тільки одиниці, може одна на десятки тисяч стануть образотворчими мистцями в пізнішому віці.

Коли приймемо теорію, що наївність думання, світовідчування, світосприймання й світогляду є спільною рисою дитини й людини з первобутньою культурою, то первісна людина, поки навчилася вживати письмові знаки, висловлювалася при допомозі образків. Зрештою й гієрогліфи, це ніщо інше, як образкове письмо. У тому бачимо тісне пов'язання слова-тексту й рисунку, при чому образ попередив словесний текст. Так отже співпраця автора й ілюстратора зумовлена вже історично-культурно-психологічними моментами.

Одначе не кожна дитина в однаковій мірі має здібність думати й висловлюватися образами — в одної ці образи живі, багаті, різновиді, рельєфні, у іншої вбогі, скупі, бліді. Психологічно цей процес виглядає більш-менш так: дитина не любить і не вміє думати абстрактами, вона хоче, щоб не тільки неживі предмети оживали, але вона хоче, щоб і чисто абстрактні поняття прибирали видиму форму. Дитина хоче все заслухане, чи прочитане ще й побачити. Такий образ дитина створює деколи сама собі й переносить його на пісок, папір, стіну — творить дитячий рисунок. Мистець-маляр допомагає дитині в тому процесі, тільки, що робить це в досконалій формі. Дитині багатій пластичною уявою мистець допомагає доповнити посталий у ній образ новими, невідомими їй деталями, дитині із вбогою уявою мистець допомагає із уламків, які зарисувалися в її уяві, дати повний візуальний образ пережитого, прочитаного, заслуханого. Коли дитина сама творить ілюстрацію, маємо до діла з ілюстраційною дитячою творчістю, коли ілюстрацію творить мистець, говоримо про ілюстрацію для дитини. Це бажання й здібність дитини бачити і внутрішні переживання і зовнішній світ в формі образів доводить до того, що дитина так любить цілі образкові серії, дію в формі образків і в тому успіх т. зв. картунів, в тому і успіх нашого Богути Багатиря. В ідеальній формі бачимо це в образкових фільмах ось хоч би славетного нашого земляка Володимира Деснюка (Волт Дісні), де кольор і рух та словесний супровід на екрані дають дитині повну ілюзію дійсности.

Успіх мистця в тій ділянці залежатиме від того, наскільки його власна уява зуміє схопити текст, наскільки він вміє транспонувати себе в позицію дитини, вжитися в стан, в момент читання лектури, піти по лінії її уяви, наскільки він потрафить перевищити уяву дитини й зробити це в ідеальній формі, наскільки мистець знайде відповідні до того технічні засоби. Проблема застосування відповідних технічних засобів дуже важна, бо якщо дитина в сприйманні ілюстрації натрапить на перешкоди, труднощі, неясності, ілюстрація до неї не дійде, хоч би була добра в задумі, чи композиції.

Коли ми заторкнули проблему ілюстрації, яку виконує сама дитина, варто відповісти на питання, чи ілюстратор повинен виконувати ілюстрації так, як це робить дитина, дитячою манерою, дитячим стилем. Я вже згадував, що діти не люблять, коли їх зовнішньо наслідувати, напр., коли сюсюкати в літературних творах, призначених для дітей. Так само мається справа з ілюстрацією. Дитина сама виконує ілюстрацію так, як уміє, але вона хоче, щоб мистець зробив це краще. Тому повністю наслідувати дитячу манеру в ілюструванні невказане, хоч можна вміло взяти її за базу. Зразком такого вмілого стосування дитячого стилю в ілюструванні в нас є твори Галини Мазепи, Петра Холодного, Едварда Козака, Любослава Гуцалюка, Мирона Левицького.

Ілюстрація сповняє в дитини не тільки ролю засобу зовнішнього виразу внутрішніх переживань, не тільки заспокоює візуально в ідеальний спосіб уявні переживання дитини, але й засобом побуджування креативних, творчих первнів у дитини.

Ілюстрація для дітей, це не лише психологічно-розвоєвий процес, не тільки інтерпретація тексту, але це й виховний процес з певним практично-утилітарним спрямуванням. Ілюстрація має виховати в дитини естетичні почування, має виробити в ній розуміння й сприймання мистецтва й замилування до творів мистецтва, має познайомити дитину з різними напрямками образотворчого мистецтва, з окремими мистцями, щоб у майбутньому дитина стала споживачем творів мистецтва, його меценатом, має заохотити її саму до творчої дії. Ілюстрація українського мистця має виховати українську дитину на первнях нашого національного мистецтва, спертого на наших власних традиціях. Зокрема, це важне тепер, коли на рідній землі панує соцреальне мистецтво, а діти на еміґрації здані на хаос інтернаціонально-космополітичних напрямків.

Графічно-мистецьке оформлення дитячого видання притягає увагу дитини до книжки, чи журналу й є першим ступнем, спонукою для дитини прочитати цю книжку, чи журнал.

Беручи до уваги ці різновиді функції, що їх сповняє ілюстрація в процесі розвою й виховання дитини, ми бачимо, яку важливу ролю виконує мистець-ілюстратор і як обережно й дбайливо повинен він підходити до свого завдання. Ілюстрація мусить отже зайняти поважне місце в дитячих [illegible] і в навчальних програмах наших шкіл, курсів, чи молодечих організацій.

ПОВІДОМЛЕННЯ У.К.К.А.

Український Конґресовий Комітет Америки подає до відома:

Господарська Комісія УККА, що діє в періоді між 6-тим і 7-мим Конґресами УККА, вспіла підготовити весь необхідний матеріял для покликання до життя при Українському Конґресовому Комітеті Америки ГОСПОДАРСЬКОЇ РАДИ, як верховного й об'єднуючого економічного українського центру в ЗДА.

Згідно з піготованим Комісією проєктом статуту, завданням Господарської Ради буде об'єднати всі українські підприємства, як кооперативного, спілкового так і приватного характеру і всіх українських індивідуальних підприємців для спільної плянової праці над створенням відповідно сильної, економічно - фінансової бази під всесторонний ріст вже існуючих та нових українських промислових, торговельних і кредитових підприємств.

Господарська Комісія, за згодою Екзекутиви УККА рішила у тій цілі скликати **Господарську Нараду** загальнокраєвого характеру, яка буде **установчими зборами** для засновин Господарської Ради.

Ці збори відбудуться в Українському Народному Домі **в Ню Йорку, дня 22-го листопада 1958 р.** Вони будуть складатися з двох частин, а саме: з ділових нарад (від год. 10.30 ранку аж до вечора) і з спільної складової вечері для учасників.

На зборах ділові доповіді виголосять: проф. Лев Добрянський, голова УККА, д-р Микола Рибак і п. Плятон Стасюк. У часі вечері товстмастером буде п. Иосиф Лисогір.

Подаючи це до відома американсько - Українського загалу, просимо всі наші братські Союзи, Централььні Організації, господарські, банкові й кооперативні Установи та наших професіоналістів, промисловців і купців взяти участь у цих нарадах і зборах.

Зголошення участи в нарадах і спільній вечері спрямовувати до Канцелярії УККА в Ню Йорку до 20-го листопада 1958 року.

За УККА:

Л. Добрянський, (—) голова; **Д. Галичин**, (—) президент;
С. Спринський, (—) голова Господ. Комісії; **О. Соколишин**, (—) секретар Господ. Комісії.

Уряд здоров'я про вплив занечищеного повітря на виникнення пістряка

Вашинґтон. — Уряд публічного здоров'я ЗДА стверджує, що існують достатні дані на те, щоб можна було твердити, що занечищене повітря спричиняє різні роди недуги пістряка. Уряд здоров'я каже, що дослідники вже ствердили, що занечищене повітря, яке люди вдихають і ковтають, спричиняє пістряка дихального горла (трахеї), легенів, стравоходу і шлунка. Стверджено також, що занечищене повітря відограє велику ролю в спричинюванні смерти внаслідок стверднення жил та інших серцевих недуг. В цьому повідомленні стверджується, що ще всього не знаємо про те зло, яке спричиняє занечищене повітря, але вже знаємо, що воно „може деколи вбити людину, спричинити пчихання або кашель, знищити мальовила або білизну." Також і в Англії стверджено, що занечищення повітря спричиняє хронічний бронхіт, — недугу, яка тепер поширюється і в ЗДА. Уряд здоров'я пригадує, що в 1948 році в Донора, Па., від занечищеного повітря згинуло 20 осіб, а тисячі людей тоді хворувало. Та Федеральний Уряд Здоров'я зовсім не потішає курців сигарок, бо стверджує таке: „Надмірне курення сигарок є дуже причетним фактором, який спричиняє пістряка легенів". Та більше курців вмирає на пістряка легенів у міських районах, де є занечищене повітря. Тепер досліджують повітря в 8-ох різних більших містах, щоб ствердити, чи те повітря має здібність викликати недугу пістряка в миші.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Рачестер, Н. Й.

Посвячення Прапора ОбВУА

День 18-го жовтня 1958 р., залишиться надовго в пам'яті українських комбатантів м. Рачестер, бо в тім дні посвячено новий прапор місцевого Відділу ОбВУА.

Того ж дня рано відправлено Служби Божі за здоров'я членів ОбВУА, а саме: в церкві Богоявлення відправив о. сов. Ст. Городецький, а в православній церкві св. Покрови о. прот. Чернявський. Посвячення прапора довершив о. Ст. Городецький о 5-ій год. по пол. в церкві Богоявлення. Управа ОбВУА вирішила поставити це торжество в площину загально - національну, запрошуючи на хресних батьків представників всіх місцевих організацій та поважне число громадян.

На посвячення явилися пластунки й пластуни та уставилися в шпалір, яким пройшли хоружні побр. Василь Каліцінський, Василь Пелишенко і Євген Велигорський, вносячи прапор до церкви. Громадянство виповнило церкву вщерть. Після посвячення прапора о. сов. Городецький виголосив зворушливу проповідь та вніс Многоліття членам ОбВУА. Хресні батьки вписувались опісля в прегарну, мистецько оформлену Пропам'ятну книгу.

Вечером о 7-ій год. в залях „Самопомочі" відбулась спільна вечеря для хресних батьків та запрошених гостей Приявних було понад 100 осіб. Тостмайстером був голова місц. Відд. Братства I У. Д. УНА п. Любомир Білик. В гарно прибраній залі удекоровано передню стіну портретами С. Петлюри і Є. Коновальця, а над ними висів стяг з написом „За Україну, за її волю". На самім верху видніла емблема ОбВУА. При тій же стіні по середині уставлено посвячений прапор поміж українським і американськими національними прапорами.

Бенкет розпочато піснею „Гей у лузі". Потім о. сов. Городецький візвав присутних вшанувати пам'ять померлого Папи Пія XII однохвилинною мовчанкою, після чого провів молитву. Під час вечері, серед приємної товариської атмосфери промовляла поодинокі гості. І так від Українського Золотого Хреста промовляла п-і Мирослава Повх, від ЗУАДК-у п. Р. Пристай, від ООЧСУ п. Чорнописький, від Пласту п. інж. Вергун, від Станиці УПА п. Бурлака, від Самопомочі п. інж. Приймак, від СГД п. сот. Ставничук, від СУМА п. Тороус і від Українського Лікарського Об'єднання п. д-р Капітан. Промовляли також о. сов. Городецький, о. прот. Фалько, п. Константин Шевчук (від старої еміграції) та культ.-освіт. референт радник Зубрицький. Привітальне слово і подяку гостям за участь в святі та всім, хто своїм трудом причинився до звеличання імпрези виголосив голова Відділу побр. Д. Хоптяк. Особливу подяку зложив побратимові Теодорові Бабюкові, який присвятив багато праці виготовленню прапора та декорацій, зовсім безінтересовно. Бенкет закінчено молитвою, яку провів о. прот. Фалько.

Над підготовкою цеї імпрези та її справним переведенням потрудилися найбільше голова Відділу побр. Д. Хоптяк та секретар побр. Є. Велигорський, а з пань: п-і Марія Холевчукова. Відзнаки для хресних батьків скомпонувала п-і інж. Л. Демиденко.

Петро Зубрицький
культ.-освіт. референт

Честер, Па.

Святкування Листопадових Роковин

Заходом Відділу Українського Конґресового Комітету та при активній допомозі інших громадських товариств і організацій відсвятковано тут 2-го листопада ц. р. в залі Українського Горожанського Клюбу Великі Роковини Листопадового Зриву.

Святкування ці попередила окрема Богослужба в намірені нашого страдального народа, що її відслужив місцевий парох української католицької церкви Вс. о. Н. Збир. По Богослужбі парох в сослуженні сотрудника о. І. Зради відслужив Панахиду за поляглих Героїв нашого народу. Зворушлива була картина, коли до почесної варти біля служащих священиків явився відділ пластунок в одностроях, а поява більше чим десятки учасників наших визвольних змагань до почесної варти, викликала сльози на очах присутніх. Між тими живими свідками нашої недавної історії були учасники другої світової війни, а були і ті, що під час наших визвольних змагань вісімнадцятих і двадцятих років віддали себе на службу Батьківщині для Великої Ідеї. Під час Богослужби в церкві Вс. о. Збир виголосив глибоко патріотичну промову.

Святочну Академію, що відбулася того ж дня вечером, відкрив голова місцевого Відділу УККА п. М. Муляр, який, вказавши на важність святкувань цих Роковин, візвав присутніх стояти при своїому проводові, яким є тут на терені ЗДА УККА, та допомагати йому морально і матеріяльно. Святочну промову виголосив запрошений із Филаделфії гість, п. Бак - Бойчук. Бесідник проаналізував історичне підложжя, на якому зродився Великий Листопад, та вказав на величезні помилки, що їх допустилися провідники тодішнього вільного світу, не прийшовши з допомогою українському народові на його розпачливі заклики. Та помилка, яку можна сміло назвати міжнародною трагедією, мститься і досьогодні над цілим вільним світом. Коли б тодішній вільний світ зрозумів був величезну ролю, що її відограти мала Вільна Україна на сході Европи, продовжав бесідник, тоді сьогодні світ не був би переживав тих страхіть, що повисли над цілим вільним людством.

У вокальній частині виступив мішаний хор української католицької церкви в Честер, що під керівництвом п. проф. Д. Мінчака відспівав три пісні. На окреме признання заслуговує пісня „Ой зійшла зоря ...", що своїм високомистецьким виконанням викликала бурю оплесків. Належить підчеркнути ніжність сольоспіву п. Володимира Александра. Фортепіянове сольо молодої піяністки панни Т. Збир виконано по мистецьки та з великим чуттям. Програму свята збагатила своєю участю запрошена із Филаделфії п-і Н. Андрусів, що проспівала кілька нородних пісень. Ніжністю свойого голосу вона очарувала присутніх, які нагородили її бурею оплесків.

На програму свята склалися ще й деклямації, що їх виконали пані Я. Збир „Вам" — О. Бабія, молоденька пластунка Дарія Скамай „Листопадова ніч", а малий Орест Кулиняк „В день першого листопада" — Черкасенка. Всі ці деклямації були виконані з чуттям та по мистецьки.

Свято закінчено українським національним гимном.

Мґр. Володимир Сич

Ютика, Н. Й.

Листопадове Свято

Місцева громада врочисто вшанувала пам'ять Зриву 1-го Листопада. В неділю 9-го листопада, о 10-ій год. в церкві св. Володимира відправлено Службу Божу в намірені страждаючого українського народу а по Службі Божій відправлено Молебен і Панахиду оо. Б. Смиком, С. Дурбаком і И. Лукасевичом за всіх українських героїв, що впали зо волю України, в присутності голови комітету свята п. Івана Василика, учасників Листопадового зриву, представників організацій та громадянстдва.

Листопадова Академія відбулася в репрезентаційній залі Сейнт ФренсісДесейл Скул. Святочний реферат відчитав п. редактор Іван Дурбак. Головну програму свята виповнив хор „Сурма" з Сиракюз під батутою п. Олени Кокодинської, при фортепіяновім супроводі панни Маріянни Бурак. Гарно виконали деклямації пані Волод. Смик і пп. Лозинський та Нестор Томич. Присутні на святі мали змогу в перше почути новозаснований жіночий квартет, в складі пп. Олени Кокодинської, Людмили Волянської, Зої Луценко та Романни Гарбовської. Рясні оплески були доказом, що місцева українська громада бажає бачити цей квартет і на наступних імпрезах. Поважний успіх мала молоденька учениця-піяністка — панна Христя Чорна. Стилево оформив сцену п. Михайло Войтович. Академія пройшла з великим успіхом. Молода ґенерація, що має перебрати колись керму українського суспільства, могла б привчатися, як їй колись треба буде влаштовувати подібні академії

В. Запаранюк

2,800,000 ВЕТЕРАНІВ ІЗ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

Вашинґтон. — ЗДА мали в 1918 році 4,734,991 вояка, з яких ще живе 2,800,000. Ці дані подають часописи у зв'язку з „Днем Ветеранів". Але ті учасники першої світової війни вмирають швидким темпом, бо по 98,000 кожного року. Пересічно кожний ветеран із першої війни має по 65 років. 75 відсотків усіх тих ветеранів, які 11-го листопада 1918 р. закінчили війну, ще працюють. 47% живе в містах, і тільки 22% в селах або на фармах. На конвенціях Американського Леґіону верховодять тепер ветерани з другої світової війни.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК В ЗДА

Наукове Засідання

Комісії УВАН у ЗДА для Дослідів над Пореволюційною Україною і Совєтським Союзом Доповідь: Всеволод Голубничий: „**Проблеми Історії Радянської України після 1940 року**". Засідання відбудеться в суботу 15-го листопада 1958 р. о год. 6,30 веч. в будинку Українського Інституту в Америці (2 Іст, 79-та вул. Н. И.). Вхід вільний.

Керівництво Комісії

ЮВІЛЕЙНИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВП. Громадян, що з нагоди 65-річчя „Свободи" надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на її фонд та на фонд її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 9.

М. Гомонко, Клівленд $	5.00	Д. Візниця, Ню Бронсвік	2.00
Д-р М. Омельський, Атенс	5.00	М. Дзяма, Боффало	2.00
М. Рокіцька, Бронкс	5.00	Т. Гуль, Статен Айленд	2.00
Ю. Коробій, Медісон	5.00	П. Дяченко, І. Ґері	2.00
Н. Ганас, Шелтон	5.00	М. Корінець, Лос Анджелес	2.00
Д-р М. Мичковський,		А. Кецко, Рачестер	2.00
П. Клінтон	5.00	І. Сліпець, Клівленд	2.00
Н. Гнатчук, Еспанола	5.00	А. Круль, Ранкін	2.00
С. Ровдич, Маспет	5.00	М. Ших, Дітройт	2.00
А. Трембов, Орртанна	5.00	К. Ірза, Торонто	2.00
М. Савдик, Фейрвю	5.00	М. Кендиґалюк, Бруктон	2.00
Д-р М. Шахович, Асторія	5.00	Н. Щур, Ранкін	2.00
Б. Зорич, Торонто	5.00	Г. Лавроський, Ґері	1.00
А. Бернадин, Джоліст	4.00	Л. Гураль, Випані	1.00
о. М. Федорович, Ембридж	3.00	С. Балишак, Обурн	1.00
о. Г. Хомицький, Скрентон	3.00	Г. Папік, Міннеаполіс	1.00
К. Манько, Ошава	3.00	М. Голубець, Елизабет	1.00
А. Королюк, Г. Джанкшен	3.00	В. Захарчук, Бінґгемтон	1.00
Ю. Брезінська, Предєбурґ	3.00	І. Колін, С. Вейлс	1.00
Д-р В. Палідвор, Стемфорд	3.00	Н. Шуст, Ню Йорк	1.00
Д. Михайлишин, Шикаґо	3.00	Мґр. М. Біловус, Рачестер	1.00
В. Кухта, Клівленд	3.00	П. Ткачук, Шикаґо	1.00
А. Кірілюк, Галок	3.00	С. Петрик, Шикаґо	1.00
П. Біланюк, Дітройт	3.00	П. Евазен, Парма	1.00
З. Пелешенко, Гаммонд	3.00	П. Кулінський, Вілмінґтон	1.00
М. С. Демидчук, Бруклин	3.00	Я. Колодницький, Бронкс	1.00
М. Заяць, Шикаґо	3.00	В. Лашенко, Літл Рок	1.00
І. Ментинський, Питсбурґ	3.00	В. Ільницький, Балтімор	1.00
М. Хомяк, Филаделфія	3.00	П. Герман, Вілкс Бері	1.00
М. Гос, Геркімер	2.00	І. М. Новосівський, Н. Н.	1.00
Р. Поступак, Літл Фолс	2.00	Т. Мацьків, Гамден	1.00
Ю. Луцишин, Ню Йорк	2.00	М. Попик, Бруклин	1.00
М. Солтис, Бріджпорт	2.00	М. Остапенко, Бріджпорт	1.00
І. Чопко, Елмайра	2.00	К. Чушак, Вандерґріфт	1.00
Н. Волошинович, Елизабет	2.00	С. Шкут, Боффало	1.00
Р. Климкович, Покіпсі	2.00	П. Маркевич, Бронкс	1.00
І. Беген, Тайтусвіл	2.00	В. Чорнодольський, Бронкс	1.00
С. Орищин, Лейквуд	2.00	І. Мулярчик, Дітройт	1.00
І. Олексин, Шикаґо	2.00	М. Личак, Форд Сіті	1.00
Д-р О. Марітчак, Гемтремк	2.00	М. Шиян, Клівленд	1.00
Г. Стапанек, Клівленд	2.00	П. Гричук, Менвіл	1.00
М. Корнова, Толідо	2.00	П. Цапар, Сан Дієґо	1.00
Н. Яворський, Гартфорд	2.00	В. Возний, Нортумберленд	1.00
Н. Білевич, Джексон Гтс.	2.00	А. Гончаренко, Мт. Вернон	1.00
М. Бедзик, Клівленд	2.00	Б. Гамерський, Лос Андж.	1.00
В. Михалович, Честер	2.00	І. Савчин, Брадлок	1.00
П. Бих, Бруклин	2.00	С. Козловський, Ранкін	1.00
М. Олійник, Алтуна	2.00	С. Бабяк, Ютика	1.00
Н. Шиманський, Клівленд	2.00	П. Решетник, Шикаґо	1.00
К. Жуковський, Джерзі Сіті	2.00		
І. Яцишин, Бруклин	2.00	Разом	$ 220.00
Н. Гедзин, Лорейн	2.00	Раніше проголошено	$ 2,107.55
М. Сорока, Сан Франсіско	2.00		
М. Ляшенко, Шикаґо	2.00	Разом	$ 2,327.55

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ І „СВОБОДА" — ЦЕ ТВЕРДИНІ УКРАЇНЦІВ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ, ЯКІ МАЮТЬ ЗА СОБОЮ 60-ЛІТНЮ ІСТОРІЮ ПРОВІДНИЦТВА В ПОЛІТИЧНИХ, КУЛЬТУРНИХ ТА СОЦІЯЛЬНИХ ЗМАГАННЯХ НАШОЇ ЕМІГРАЦІЇ В АМЕРИЦІ.

Повідомлення

УСК-у, — НЮ ЙОРК

Управа Українського Спортового Клюбу повідомляє громадянство, що 3-го листопада б. р. підписано кінцевий контракт купна спортової площі в Ню Йорку. З тим днем УСК стає формальним власником площі, що її Управа Клюбу задумує розбудувати як спортовий майдан для вжитку нашої молоді. Площа ця, величиною 100,000 квадрат. стіп, положена у доступному місці на Квінсі, секція Колледж Пойнт, коштує 40,000 дол. На рахунок цієї ціни вплачено лишень малу частину. Тому Управа УСК-у звертається до усього нашого громадянства з закликом, допомогти Клюбові стати не лишень формальним але і фактичним власником цієї площі. Управа прохає усіх людей доброї волі, усі наші установи, братні спортові організації допомогти її збудувати у Ню Йорку спортовий майдан, яким могли б користуватися усі наші організації та установи. Грошові пожертви проситься ласкаво присилати на адресу секретаря Клюбу: Ярослав Клим, 114 Схід 11-та вул. Ню Йорк, Сити. Усім дотеперішнім та будучим жертводавцям Управа УСК-у складає своє щиро - українське спасибіг.

За Управу УСК-у:

Мих. Гаврилюк, — голова.
Яр. Клим, — секретар.

Ню Йорк, 6-XI-1958 р.

● Асистент директора Крайової Аеронавтичної і Космічної Адміністрації д-р Нювелл Д. Сендерс заявив, що ЗДА мають всі можливості випускати ракету на Марс або Венеру, бо ті самі ракути,, які підготовляється для випущення на Місяць, можуть долетіти й до інших планет. Лет ракети до Венери тривав би 151, а до Марса — 247 днів. Відстань від Землі до Венери 250 мільйонів, а до Марса — 350 мільйонів миль.

ДЕЯКІ ЗАУВАЖЕННЯ ДО ПІДРУЧНИКА „ПОЧАТКОВА ГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ"

(Закінчення зі стор. 2)

тим усім тваринний світ України нині дуже вбогий". (?!). У вичисленні тварин, які тепер живуть на Україні (стор. 46), згадано таких, що живуть хіба лише в заповідниках. До речі, дивно, що не згадано про знані на цілий світ заповідники Асканію Нову і Кончу Заспу.

В розділі про промисловість України на стор. 73-75 перелічується головно дореволюційна кустарна промисловість, виробництво тарантасів, кошиків, ганчарних виробів; з фабричного промислу в загальному згадано лише про залізні гути, гамарні, фабрики машин, цукроварні, олійні, фабрики тютюну, млини, рафінерії. Вказується, що в Києві (стор. 90) „виробляють ріжні речі для домашнього вжитку, напр., текстильні матеріяли, авта (? — І. Д.) й інше". До речі, в Києві ніколи не було текстильних фабрик, немає заводу авт, натомість були і є трикотажні та взуттєві, а головно заводи малого й середнього машинобудівництва, деревообробні та харчові фабрики. Подаючи інформації про промисловість в Україні, треба в першу чергу згадати про великий зріст тяжкої промисловости: будівництво льокомотив, тракторів, літаків, про алюмінійову, гірничу, металюргійну та хемічну промисловість, а також про великі електрівні. Все це — незаперечні факти, і все це створене руками нашого народу.

Про освіту в Україні сказано на стор. 61: „... москвини не тільки не дозволяли українцям мати свої українські школи..., а навіть забороняли щонебудь по-українськи друкувати, щоб український нарід не міг освічуватися рідною мовою... Яких 30 літ тривала ця заборона..." А може не 30, а всіх 300 літ?

Далі про освіту в Україні згадано лише те, що в Києві є університет і техніка(?) і була колись духовна академія. Нам здається, що такого роду інформації про стан освіти в Україні міг подати лише найбільший неприхильник українського народу. Таж сьогодні в Україні письменних є 98.3%. Є Українська Академія Наук, 472 науково-дослідних установи, в тім числі три для дослідження атомового ядра. На науково-дослідній роботі працює 30,000 наукових робітників і техніків. Біля 500,000 осіб мають високу технічну освіту, а це є більше, ніж у Франції. Є 134 високих школи, в тім числі 7 університетів, в яких навчається 250,000 студентів, та 634 технікуми, де навчається близько 350,000 студентів; є ще велика кількість інших навчальних закладів. Є 35,000 бібліотек і в кожному найменшому місті театр (відомості взято з „Свободи" за 1956 рік). Це все зробив український народ всупереч гальмуванню Москви. І хоч ці досягнення, як в промисловості, так і в освіті, ще повністю не служать інтересам нашого народу, „на нашій, не своїй землі", все ж вони поставили український нарід на один рівень з передовими народами світу. Наші діти мусять про це знати.

Дивною є виявлена в підручнику експансія. До України „прилучено" Дон, Куму, Терек, Кавказькі гори, місто Курськ, Басарабію, Біловежську Пущу і т. д. Колись Остап Вишня радив такого роду патріотам включити до України всі землі від Біскайської затоки аж до пустелі Гобі або Шамо.

На стор. 60-61 автор слушно зазначає, що „головна прикмета самостійного народу — це мова. Мова це найважніший видимий знак окремішньости народу". І далі: „Українська мова дуже чиста, вона має так багато своїх власних слів, що не потребує добирати так багато чужих". Золоті слова. То чому ж у підручнику так безбожно засмічена мова русизмами і польонізмами?.

Вважаємо, що наведених прикладів (а кількість їх можна значно збільшити) цілком досить, щоб переконатися, що підручник „Початкова географія України" має дуже багато недоліків: 1. Великі методологічні хиби — відсутність мап, діяграм, хаотичне розташування матеріяму; 2. Невірно подано цілий ряд загальногеографічних понять; 3. Невірно подано багато географічних понять про саму Україну; 4. Поданий матеріял є абсолютно застарілий, і не дає уявлення про сучасну Україну; 5. Нечиста, нелітературна мова.

Тому такий підручник є не тільки непридатний, а навіть шкідливий для вжитку на Курсах Українознавства.

Короткі Вістки

● **В Ізраїлі** відкрито першу високу школу для робітників суспільної служби. До цієї школи, запланованої на 180 учнів, записалось покищо 72 студентів, і студенток. Названо її іменем Пола Бервалда, нюйоркського банкіра, який зібрав на ту ціль 500,000 дол. Першим директором школи став д-р Айлін Блеклі, який раніше працював у Крайовій раді в справах виховання в ЗДА.

● **Данська комуністична партія** вибрала своїм головою 30-річного Кнуда Єсперзена, робітничого діяча. Від партійного проводу відсунено, але з партії не виключено попереднього лідера, 62-річного Аксeля Лярсена, який „провинився" своїми опозиційними виступами проти „сталіністів" серед данських співпартійників.

● **На засіданні сесії ЮНЕСКО в Парижі** (Організації ОН в справах виховання, науки і культури) совєтські представники, які грають там більшу ролю, ніж це корисно для світової науки і культури, вийшли з залі, коли почав промовляти представник вільного Китаю. Члени ЮНЕСКО 39 голосами проти 17 при 11 тих, що „стримались", відкинули протест комуністів проти признання голосу д-рові Гсуенґ Фонґ-по, віцеміністрові освіти в уряді вільного Китаю на Формозі. Д-р Гсуен Фонґ-по з'ясував принвним, як червоний Пейпінґ нищить китайські традиції й ідеали.

Тріюмфальний успіх скрипалів Чумаченків в Буенос Айресі

(сдо). На спеціяльне запрошення маестра Хуана Кастра, відомого композитора, що став на чолі Національної Симфонічної Оркестри, прибули з далекого Тукуману до Буенос Айресу юні українські скрипалі Ганнуся й Микола Чумаченки, щоб виступити в останньому цієї оркестри концерті весняного сезону, що відбувся в неділю 2-го листопада в театрі Сервантеса. Вони виконали „Концерт ін ре бемоль" для двох скрипок і оркестри Йогана Себастіяна Баха. Успіх був величезний. По закінченні концерту вся публіка оваційно плескала й чотири рази викликала юних концертантів на залю. Диригент Кастро, поздоровивши юних артистів і подякувавши їм за виконання, поцілував побатьківськи Чумаченківну (їй тільки 14 років), і це викликало в залі нову бурю оплесків. „Ля Пренса", рецензуючи концерт, в якому були виконані також твори Ваґнера (увертюра „Парсіфаля") і Мусорґського („Образки з виставки" в оркестровці Равеля), зазначила: „Особливе зацікавлення викликав виступ юних скрипалів Миколи й Ганни Чумаченків". „Ля Насіон" писала: „У чудовому „Концерті ін ре бемоль" Й. С. Баха виступили, як солісти, Микола й Ганна Чумаченки. Це була справжня втіха пізнати цих юних інструменталістів, обдарованих поважними талантами, дуже добре підготовлених, музикальних і точних, вихованих в однаковій школі (свого батька маестра Б. Чумаченка — сдо), що з високою вправністю і помітним зрозумінням відповідальности виявили себе здібними передати нам досконало, з ясністю й чіткістю і навіть з деякою передчасною зрілістю, послання славного „співця" з Ляйпціґу..." „Ель Мундо", відзначаючи, щодля виконання „Концерту" Баха директор Національної Симфонічної Оркестри, „найкращої в нашій країні", вважав потрібним викликати з Тукуману юних скрипалів Ганну й Миколу Чумаченків, з яких одна має 14 років, а другий 16, додає: „Цю подорож із Тукуману варто було зробити, бо обидвоє вони мають талант і природжену здібність виконувати музику якнайповажніше й найпереконливіше. Вони мають чудове відчуття ритму і добре випрацьовану техніку. Їм треба ще багато вчитися. Але майже все, чого їм ще бракує, їм дасть час. Того ж, чого не дає ані час, ані вчення, вони мають більше, ніж досить".

Високе тиснення крови спричиняється браком однієї ензими

Ню Йорк. — Шеф однієї із клінік при шпиталі Монт Сайней в Ню Йорку д-р Мілтон Мендловіч твердить, що „головний рід недуги високого тиснення крови" є спричинений недостатком в цій крові ензими (ферменту). Високе тиснення крови — це недуга, яка належить до „головних вбивників" людей в цій країні. Д-р Мендловіч твердить, що коли б можна доповнити той брак у крові, то тоді можна б. врятувати життя багатьом тим пацієнтам, які тепер вмирають на високе тиснення крови. Якщо досвіди д-ра Мендловіча будуть потверджені іншими науковцями, тоді буде ще один доказ на те, що спадковість відограє ролю в недугах високого тиснення крови, бо та ензима, брак якої спричинює цю недугу, є спадкова.

Тунісія проти вмішування Франції у достави зброї від ЗДА

Туніс. — Туніський уряд застерігся, що він радше зрезиґнує з достав зброї від Америки, ніж погодиться на те, щоб на такі достави давала свою згоду чи відмову Франція. Повідомила про це французька пресова аґенція з Вашинґтону з покликанням на туніські джерела. За твердженням тієї аґенції, ЗДА погодились доставити Тунісії легку зброю із застереженням, що вона має бути вжита виключно для оборонних цілей самої Тунісії. У тому застереженні ніби крилась пересторога, щоб доставлена Америкою зброя не дісталась в руки альжирських партизанів і не була використана проти Франції. З другого боку, Америка, Англія й Італія зацікавлені в тому, щоб Тунісія, якої президент Бурґуїба є рішучим прихильником Заходу, не була примушена піти за прикладом Єгипту і шукати зброї в комуністів, якщо не дістане її від Заходу. Тому Вашинґтон — коментують часописи цю вістку — готовий постачати Тунісії легку зброю навіть без згоди на це збоку Франції.

На Флориді сконфісковано літак із зброєю для Фіделя Кастра

Форт Лодердейл, Флорида. - Прикордонна сторожа сконфіскувала двомоторовий літак типу Локгід Ловдстар, який був навантажений зброєю і амуніцією для кубинських повстанців Фіделя Кастра. Під час цієї операції поліція заарештувала 22 особи, бо прийшло було до стрілянини, коли кубинські повстанці і їх прихильники пробували втікати перед заарештуванням. Заарештовані є оскаржені в порушенні закону про невтральність. На літаку були навантажені кріси, машинові пістолі, амуніція й інший еквіпунок, які були поскладані в скриньках із написом „Фідель". Пілот цього літака втік на авті, але поліція його пізніше таки заарештувала. Між заарештованими є дві жінки. Покищо не вдалося ствердити, хто є власником цього літака. Вантаження з авт на літак відбувалося на летовищі, яке тепер не є чинне, але воно є під постійною обсервацією федеральних урядовців.

Страйк у фабриках Крайслера поширюється

Дітройт. — Представник автомобільної Корпорації Крайслера заявив 12-го листопада, що буде змушений припинити працю у всіх своїх фабриках по цілій країні тому, що страйк 8,000 бюрових урядовців і інженерів продовжується. Внаслідок цього від 13-го листопада не працюють 40,800 продукційних робітників, в тому 32,800 в самому Дітройті та колиці. Представник фірми казав, що страйк непродукційних працівників припинив цілий порядок у фабриках. „Це є зовсім неможливе відновити продукцію, поки не вернуться до праці бюрові робітники", — казав представник корпорації. Бюрові працівники домагаються сеньйорату при авансах і автоматичного збільшування платні згідно з роками праці.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Управа Т-ва Рожд. Пресв. Богородиці, Відд. 259, повідомляє, що місячні збори відбудуться дня 16. листопада, о год. 1-ій по пол., в церковній залі, 4952 So. Pauline St. — П. Трусяк, рек секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Б-во св. Арх. Михаїла, Відд. 142, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 15. листопада, о год. 8 веч., в У. Н. Домі 214 Fulton St. Управа Відділу повідомляє всіх членів, що Сл. Божа і Парастас за померлих членів відправиться в четвер, 27 листопда, в церкві св. Володимира. Кожний член має обовязково прийти на цю відправу. — М. Маркович, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Б-во св. Ів. Хрестителя, 270 Відділ повідомляє, що Місячні збори відбудуться в четвер, 20-го листопада 1958 р. о год. 7-ій вечером в УНДомі при Овкленд Евню і Фліт Стр. Просимо про участь в зборах і вирівнання вкладок. Управа — Т. Гіль, М. Баран, Ст. Островський, рек. секретар.

ТРЕНТОН, Н. Дж. — Т-во „Запорозька Січ", 245 Від. ім. Богдана Хмельницького повідомляє, що Місячні збори відбудуться в суботу, дня 22-го листопада 1958 р. о год. 5-ій по пол. в домівці Української Католицької Парохії при 1195 Дуц Евню. О. Голнюк — голова; М. Мартиненко — секретар; И. Сабат — скарбник.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Т-во „Подільська Січ", 8 Відділ, повідомляє, що Місячні збори відбудуться в неділю, 16-го листопада 1958 р. о год. 2-ій по пол. в залі Клюбу при 13 Вашинґтон Стр. Приймаємо нових членів до Союзу і до Товариства без вступного. За Управу — П. Гарасимів, пред., В. Мандзій, секретар.

НЮАРК, Н. Дж. — Т-во ім. Б. Хмельницького, 133 Відділ повідомляє, що Місячні збори відбудуться 15 листопада 1958 р. о год. 8 веч. в Українській Централі, 180 Вільям Стр. Просимо прибути на збори. цього ж місяця наше Товариство відзначає 50-літній Ювілей існування. Святочна Богослужба і Панахида будуть відправлені 27-го листопада ц. м. о год. 8-ій рано. Просимо про численну участь в Богослуженні. В. Гвязда — предсідник; І. Андріячин — секретар, М. Яблонський — рек. секретар.

ВУНСАКЕТ, Р. Ай. — Т-во „Запорозька Січ", 206 Відділ повідомляє, що Місячні збори відбудуться в неділю, 16-го листопада 1958 р. о год. 1-ій по пол. в парафіяльній залі при 74 Геррис Евеню З огляду на зближаючийся кінець року пригадуємо про конечність вирівнання залеглих вкладок. 25-ий кожного місяця є послідним днем до вплачування. Просимо прийти численно на збори, бо є пильні справи. В. Киндефорський — предсідник; І. Кокольський — секретар.

НЮАРК, Н. Дж. — Т-во Чорноморська Січ, 14 Відділ подає до відома, що Місячні збори відбудуться в середу 19-го листопада 1958 р. о год. 7,30 веч. при 508, 18-та Евню, в Січовому Домі. Просимо про участь в зборах і про вирівнування залеглих вкладок. Позамісцеві члени можуть висилати вкладки поштою на адресу секретаря: М. П. Отрок, Р. Д. 2, Кранбури, Н. Дж. М. Васараб — голова, М. П. Отрок — секретар.

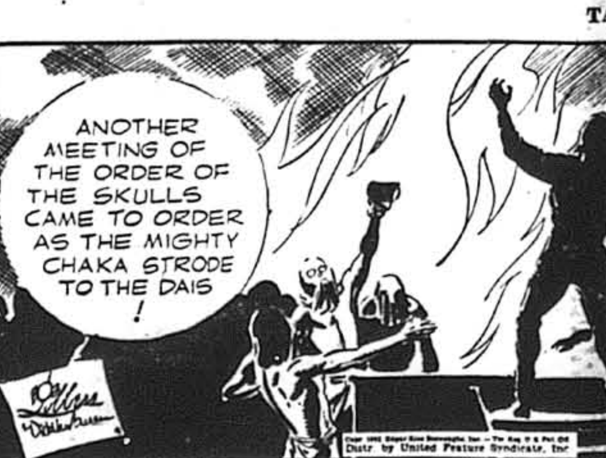
● РОЗШУКИ ●

Пошукую Родину п. Капітана НІШЧУКА, Волинь (Ковель), рівнож знайомих з Горохівщини (Волинь). Писати:

DENYS FASTYN
428 Symington Avenue,
Toronto, Canada.

Розшукую ДУДА ПАВЛА, повіт Лісько, село Поляна, обл. Дрогобицька. Правдоподіб. має перебувати у Канаді. Маю відомості з дому. Хто знав би про нього, або він сам, прошу писати на мою адресу: Никола Бобилак, 496 Second St., Troy, N.Y. Заграничні газети прошу передрукувати.

ТАРЗАН, ч. 4161. Чака промовляє!

Почався новий мітинг Орде-ну Черепів, коли могутній Чака вийшов на підвищення.

Швидко запанувала заспокійлива тиша, коли фанатики слухали свого провідника.

Внаслідок своєї містичної сили, — гримів він, — я довідався, що мусимо знову поборювати мешканців Кінду!